

Jorritsma-Lebbink

vliegvelden exploitabel moeten zijn, en de wens die in het NMP en het NMP-plus is vastgelegd om het geluid zoveel mogelijk te verminderen. Bovendien is in het besluit afgesproken dat het geluidsniveau in het jaar 2000 van 50 naar 47 Bkl gaat. In dit spanningsveld hebben wij gezegd dat de oplossing zodanig moet zijn dat het vliegveld ook in 2000 exploitabel is. Wetende dat het hiervoor ongeveer 55.000 vluchten nodig heeft, geven wij nu iets meer ruimte. Deze willen wij niet echt geven, maar leggen wij wel vast in de zonering. Vervolgens maken wij een zodanige bestuurlijke afspraak dat het vliegveld tussen nu en 2000 op dat aantal van 55.000 blijft hangen. Dat is geen verkapte oprekking, maar is een poging om een goede oplossing te vinden in het spanningsveld dat er nu eenmaal is tussen verschillende onderdelen van het beleid.

De **voorzitter**: Datgene wat de heer Crone nu wil vragen, staat in het verslag van het algemeen overleg of heeft de minister net gezegd.

Minister **Jorritsma-Lebbink**: Ik kom bij de motie die de heer Crone ter zake heeft ingediend. Ik ontraad de Kamer dringend aanneming ervan, omdat ik ervan overtuigd ben dat wij, als zij wordt aangenomen, rond het jaar 2000 worden geconfronteerd met geweldige druk om de zone te vergroten. Dan hebben wij waarschijnlijk per saldo geen milieuwinst binnengehaald, omdat de kans groot is dat er in de tussentijd ongewenste ontwikkelingen in dat gebied zijn geweest.

□

Minister **De Boer**: Voorzitter! Ik kan het kort houden, want het meeste is beantwoord door mijn collega.

Mijn eerste antwoord betreft de motie en de opmerking van de heer Stellingwerf. Het lijkt mij goed dat ik nog een keer naar voren breng dat wij bij geluidszonering voor kleine luchtvaartterreinen praten over Bkl-contouren. De 50 Bkl is dan dezelfde als de 20 Ke die wij bij de grote luchthavens hanteren. Ik vind het nodig om dit nog eens naar voren te brengen, want als wij praten over de overlast van kleine luchthavens, die zonder meer aanwezig is, moeten wij ons realiseren dat daar andere maten gelden en dat wij

minder tolereren dan bij de grote luchthavens. Dat aspect hebben wij zeker in het beleid verdisconteerd.

In 2000 gaan wij terug naar 47 Bkl en daarmee komen wij dus onder de 20 Ke. Het is goed om nog eens te stipuleren dat wij ervan uitgaan, dat wij dezelfde zonering hebben maar dat er in die zonering sprake is van minder vliegbewegingen omdat je anders niet aan die 47 Bkl komt. Dat brengt mij op de opmerking van de heer Stellingwerf dat hij de fysieke zonering liever niet groter heeft. Ik kan mij dat voorstellen. Collega Jorritsma heeft ook al gezegd dat wij daar absoluut niet op uit zijn. Toch moet de heer Stellingwerf zich realiseren dat als wij stiltegebieden moeten implementeren binnen zones, wij tot een vergroting van de zonering zouden kunnen komen. Maar een vergroting van de zonering betekent niet dat wij tot meer vliegbewegingen komen, want die 47 Bkl kan niet meer hebben dan een bepaalde hoeveelheid vliegbewegingen.

Ik denk dat de heer Esselink naar de bekende weg vroeg met zijn vraag hoe lang het duurt wanneer een zonering is vastgelegd krachtens de Wet op de ruimtelijke ordening. Als het heel snel gaat, is dat al met al zo'n twee jaar, maar wanneer er allerlei procedures gevolgd worden, kom je snel terecht in een periode van vier jaar. De heer Esselink stelde dat de bestuurlijke constructie voor Seppe geen schoonheidsprijs verdient. Ik ben het met hem eens, maar ik heb wel de ervaring dat men met bestuurlijke constructies waarvoor hier is gekozen, heel goed kan werken. Schiphol heeft vijftien jaar gewerkt met interimcontouren die puur gebaseerd waren op overeenkomsten tussen de luchthaven en de regionale overheden. Wij gaan uit van 50 Bkl en 70.000 vliegtuigbewegingen terwijl de regio uitgaat van 50 Bkl met 55.000 vliegtuigbewegingen. Dat is de bestuurlijke constructie waar zij elkaar aan houden. Ik vind dat een goede zaak. Als wij in het jaar 2000 teruggaan naar 47 Bkl komen wij, op basis van het voorstel dat voor ons ligt en dat wij u hebben doen toekomen, op 35.000 vluchten terecht. Natuurlijk moet dan nog bekeken worden welke factoren herberekend moeten worden in het kader van de weekendvluchten.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Over de ingediende moties zal aanstaande dinsdag worden gestemd.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De **voorzitter**: Het streven moet erop gericht zijn om ongeveer 19.15 uur het volgende onderwerp afgehandeld te hebben. Gezien de opgegeven spreek tijden en de minister kennende, moet dat lukken. De reden hiervan is, dat de minister van Buitenlandse Zaken is gevraagd om op korte termijn uit het buitenland naar Nederland terug te keren en hij om ongeveer 20.30 uur hier zal zijn voor het debat. Het lijkt ons daarom correct om hem in die omstandigheden niet lang te laten wachten.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Regels met betrekking tot de oprichting van de naamloze vennootschap N.V. RBB (Wet privatisering RBB) (24345).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Koekkoek** (CDA): Voorzitter! De CDA-fractie stemt in met het wetsvoorstel. Ik dank de regering voor de uitvoerige en toch heldere beantwoording van onze vragen in de nota naar aanleiding van het verslag. We hopen en verwachten met de regering, dat de NV RBB haar taken betreffende de bedrijfsgezondheid en bedrijfsveiligheid ± de zogenaamde Arbodiensten ± ten behoeve van het overheids personeel en anderen adequaat zal uitvoeren.

Een interessante vraag is of de zorg voor gezondheid en veiligheid van het overheids personeel een kerntaak van de overheid is. De regering zegt van niet, maar komt toch tot de conclusie dat ten aanzien van het militaire personeel privatisering van RBB-taken niet zonder meer mogelijk is. Is de minister het eens met de conclusie, dat de zorg voor de gezondheid en de veiligheid van het overheids personeel zeker een overheidstaak is, maar dat de uitvoering van deze taak kan worden geprivatiseerd?

Voorzitter! Ik wil verder aandacht schenken aan enkele financiële

Koekkoek

aspecten. Desgevraagd heeft de regering de Kamer een indicatie van de openingsbalans van de NV RBB gegeven. Deze openingsbalans bevat nogal wat PM-posten. Zou de minister misschien van deze PM-posten ook een indicatie kunnen geven?

Een volgende vraag is wat de gevolgen voor die openingsbalans zullen zijn van een eventuele fusie met de Arbodiensten van de Nederlandse Spoorwegen en Philips.

De ontvlechtingskosten in verband met de privatisering zijn aanzienlijk: in totaal 16,4 mln. Dat is nog zonder de kosten van het sociaal statuut. Men kan gerust van een bruidsschat spreken. Overigens, hoe staat het met het sociaal statuut? In de nota naar aanleiding van het verslag is ons toegezegd, dat wij daarover voor de beraadslaging van vandaag zouden worden geïnformeerd. Ik heb die informatie niet bij de stukken kunnen aantreffen.

Voorzitter! De mededeling van de regering over de salarissen van de directieleden van de NV RBB stelt ons niet gerust; het antwoord is, dat die marktconform moeten zijn. Het lijkt ons goed als de minister zich bij de statuten een instemmingsrecht voorbehoudt. De NV RBB blijft immers een overheids-NV? De minister heeft daarom die mogelijkheid en wij zouden graag zien dat hij zich dat instemmingsrecht voorbehoudt.

Voorzitter! Wij vinden het beter dat niet alleen de toelichting maar de wet zelf bepaalt, dat de minister de Kamer informeert over uitbreiding van het maatschappelijk kapitaal van de NV RBB. Om die reden hebben wij een amendement ingediend.

□

De heer **Rehwinkel** (PvdA): Voorzitter! Ook namens mijn fractie dank ik de regering voor de betoonde diensten. Mijn fractie heeft bij de schriftelijke inbreng geïnformeerd naar het karakter van de dienstverlening door de Rijksbedrijfsgezondheids- en bedrijfsveiligheidsdienst. In de memorie van toelichting stelt de regering vast, dat die dienstverlening niet tot de kerntaken van de overheid behoort. De RBB is een facilitaire dienst die overheidswerkgevers ondersteunt bij de beheersing van ziekteverzuim en arbeidsongeschikt-

heid alsmede bij de uitvoering van de Arbeidsomstandighedenwet.

Mijnheer de voorzitter! Wat vervolgens verbaast, is de zin in de nota naar aanleiding van het verslag: een overheidsverantwoordelijkheid in staatsrechtelijke zin is als zodanig in het geval van de RBB niet aanwezig. De diensten die de RBB als onderdeel van de overheid aanbiedt, zijn niet typisch publiekrechtelijk van aard. Voorzitter! Als ik mij niet vergis, is dit een enigszins slordige formulering, want juist doordat de RBB onderdeel van de overheid is, bestaat een volledige ministeriële verantwoordelijkheid. Daaraan komt pas een eind wanneer het privatiseringsproces van de RBB is voltooid. Wij nemen met het oog op die situatie goede nota van de opmerking van de regering, dat zij zich van haar verantwoordelijkheid als werkgever goed bewust is en dat daaraan ook onverminderd inhoud zal worden gegeven.

Dan is er nog een ander punt. In de nota naar aanleiding van het verslag is inderdaad een toezegging terug te vinden. De heer Koekkoek wees daar ook al op. Die toezegging betreft het informeren van de Kamer over de onderhandelingen inzake het sociaal statuut. Ook voor zover ik kan nagaan is de Kamer nog niet geïnformeerd. Van de minister hoor ik op dit punt graag meer.

Mijnheer de voorzitter! Ten slotte wil ik iets zeggen over de salarissen van de directieleden van de NV. De regering gaat ervan uit, dat aansluiting wordt gezocht bij hetgeen in de sector gebruikelijk en gangbaar is. Zeker zolang de Staat enig aandeelhouder is, is de vraag relevant: hoe zal worden gehandeld wanneer van het gebruik wordt afgeweken?

□

De heer **Kamp** (VVD): Voorzitter! Er zit een goede lijn in het privatiseringsbeleid van het kabinet. Het heeft in dezen ook onze steun. Vorig jaar hebben wij bij de behandeling van het rapport van de Algemene Rekenkamer over de ZBO's afgesproken, dat er een voorkeursvolgorde zou zijn bij heroverweging van onderdelen van de rijksoverheid. Op de eerste plaats van de lijst die de voorkeursvolgorde aangaf, stond privatisering. Dit voorstel van de regering met betrekking tot de RBB is een

ondubbelzinnig privatiseringsvoorstel en het heeft onze steun. Wij denken dat het logische vervolg van dit voorstel zal zijn, dat op een goed moment de aandelen tegen een goede prijs zullen worden afgestoten. Wij menen dat er geen behoefte is aan beperkende bepalingen in de wet ten aanzien van het afstoten van de aandelen.

De overgang van deze overheidsdienst met 500 werknemers naar een vrij concurrerende markt moet natuurlijk zeer zorgvuldig gebeuren en in goede banen worden geleid. In de eerste plaats moeten geen risico's met de dienstverlening en de medewerkers worden genomen. In de tweede plaats moet gekeken worden naar de markt waarin het bedrijf wordt neergezet. Volgens onze informatie is er in deze markt nogal wat overcapaciteit. In die markt wordt de RBB een potentiële, sterke partij met bovendien drie jaar afnamegarantie. Die drie jaar afnamegarantie, een behoorlijk beeld van de balans en de grote omvang maken dit bedrijf tot een sterke partij. Heeft de minister zich ervan vergewist dat geen marktverstoring plaatsvindt?

Het is natuurlijk absoluut noodzakelijk dat het management van het RBB leiding geeft aan de omslag die voor het personeel zal optreden. Het personeel zal over moeten stappen van een interne, ambtelijke gerichtheid naar een gerichtheid op uitsluitend de klanten. De klanten zijn namelijk van levensbelang voor het voortbestaan van het nieuwe bedrijf. Ik neem aan, dat de regering zich ervan zal hebben vergewist, dat het management op deze taken is toegesneden. Datgene wat wij recent bij het RCC op dit punt hebben gezien, kan ons het nodige vertrouwen geven.

Bij Defensie is nu al sprake van een eigen organisatie voor dit werkveld. Moet het burgerpersoneel van Defensie nu bij deze organisatie blijven of moet het toch naar de RBB gaan? Ik heb begrepen dat deze kwestie nog open is. Ik denk dat de afwikkeling daarvan aan de regering kan worden overgelaten, wat ons al met al leidt tot steun aan dit voorstel.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Minister **Dijkstal**: Voorzitter! Ik ben de Kamer dankbaar voor de positieve reacties op dit wetsvoorstel, zoals al in de stukken is gebleken. Ik ben ook een zevental voorgangers dankbaar die het mij mogelijk hebben gemaakt dit wetsvoorstel vandaag hier te verdedigen. Het heeft een lange geschiedenis en ik heb begrepen dat er vele opeenvolgende ministers bij betrokken zijn geweest. Vandaag is het grote moment daar, althans in de Tweede Kamer.

De opmerkingen van de heer Kamp waren het meest van algemene strekking. Hij heeft geaccentueerd dat de privatiseringsgedachte wat hem betreft op zichzelf een goede lijn is. Het hele proces van de laatste vijf jaar is er toch op gericht geweest, zowel in het parlement als in opeenvolgende kabinetten, om die hoofdlijn te kiezen. Als je een overheidsdienst gaat privatiseren, doet zich altijd de vraag voor: hoe doe je dat, waar moet je rekening mee houden, wat geef je mee? De heer Kamp verwees naar het RCC. Ik herinner mij nog levendig dat ik dat indertijd op zijn plaats en namens zijn fractie vanuit de Kamer mocht behandelen. Toen speelde dezelfde vraag: wat geef je in alle redelijkheid mee, bruidsschatachtige verhalen. Dat is toch een kwestie van elke keer met een hele hoop gezond verstand zorgen dat je de zaak ordentelijk privatiseert; laat ik dat woord maar gebruiken: ordentelijk zowel naar de mensen die daar werken en de diensten die je moet verlenen als naar de markt toe. Dat wil zeggen dat je het nieuwe bedrijf niet in een te bevoorrechte positie op die markt moet zetten.

De heer Kamp spreekt over een markt met sterke concurrentie. Dat is een kenmerk van deze markt. Er is een ander kenmerk, namelijk een geweldige dynamiek. Er is op dit moment heel veel in die markt aan de hand. Dat maakt het ook moeilijk voorspelbaar waar uiteindelijk elk van de deelnemers op de markt zal landen. Ik zelf heb de indruk, op een kleine onzekerheid na, dat wij met al het voorbereidende werk zodanige voorwaarden hebben geschapen dat dit bedrijf een zeer goede kans maakt op deze markt.

Daarmee geef ik impliciet ook een antwoord op de vraag van de heer Kamp over de marktgerichtheid. Hij vroeg of het bedrijf en het manage-

ment voldoende op de markt gericht waren. Op zichzelf is dat een zeer begrijpelijke vraag, als het om een overheidsdienst gaat. Traditioneel hebben wij namelijk het gevoel dat overheidsdiensten niet altijd marktgericht zijn. Ik denk dat je in dit geval met grote overtuiging kunt zeggen dat het wel marktgericht is. Dat heeft een beetje te maken met de vrij lange voorgeschiedenis, ook aan de kant van de RBB zelf. Juist de laatste paar jaar is er door nieuw management een versnelling aangebracht ten aanzien van die gerichtheid op de markt. Ik kan dus met grote gerustheid zeggen dat ik het gevoel heb dat wij een bedrijf krijgen dat, toen het nog overheidsdienst was, al nadrukkelijk geprobeerd heeft om die marktgerichtheid na te streven.

Ik loop een aantal belangrijke en interessante vragen langs. Ik begin bij die van de heer Koekkoek en daarbij kom ik voor een gedeelte ook bij vragen van de heer Rehwinkel terecht. Ik mag de heer Koekkoek zijn compliment voor mijn uitvoerige en toch heldere inbreng even terugspelen, omdat zijn rapport van vorige week dezelfde kenmerken had. Hij sprak over het begrip "kerntaak". Ik ben niet in staat om nu sluitende definities te geven. De kerntakendiscussie bij de overheid ging over de vraag waar de overheid zich beleidsmatig mee moet bezighouden. Als wij met elkaar vinden dat de overheid gerust taken kan afstoten, dan houden wij op elk departement de kerntaken over. Een kerntaak is op zichzelf natuurlijk nooit het in dienst nemen van personeel en ervoor zorgen dat dit naar tevredenheid kan werken. De kerntaak van Binnenlandse Zaken heeft iets te maken met het kiesstelsel, met migranten of met welk beleidsonderwerp dan ook. In die zin kun je dus vrij gemakkelijk zeggen dat dit geen kerntaak is.

Vervolgens heeft de heer Koekkoek gevraagd of het dan een overheids-taak is. Ik weet niet wat daar precies mee bedoeld wordt, maar dat is het volgens mij ook niet. Daarmee kom je bij de volgende vraag. Dat is ook het punt van de heer Rehwinkel. Ik denk dat de overheid als werkgever een zeer uitdrukkelijke verantwoordelijkheid heeft ten opzichte van haar personeel. Voor die verantwoordelijkheid geldt op zichzelf overigens de ministeriële verantwoordelijkheid. In het overheidspersoneelsbeleid zijn allerlei dingen aan de hand. Ik heb

daar mijn handen vol aan. Ik heb trouwens wel de overtuiging dat je dat goed moet doen. En daarbij speelt ook de bedrijfsgezondheids- en bedrijfsveiligheidssituatie van het personeel. De vraag of de overheid hier zelf voor moet zorgen of dat zij dat moet uitbesteden, is op zichzelf niet relevant. Ik ben het wel eens met de redenering van de heer Rehwinkel dat de werkgever hier verantwoordelijk voor blijft. Ik denk dat wij op die manier de discussie vrij gemakkelijk verder met elkaar kunnen voeren.

De heer **Koekkoek** (CDA): Voorzitter! Misschien is de minister toch wat lichtvaardig in dit opzicht. De Grondwet zegt dat de wet de rechtspositie van ambtenaren moet regelen. Daar hoort ook bij dat de arbeidsomstandigheden en de zorg voor de gezondheid van de ambtenaren goed geregeld en gewaarborgd zijn. Ik zou zeggen dat de overheid niet zonder ambtenaren kan. Zij kan misschien wel met minder ambtenaren, maar niet zonder. Daar hoort die zorg dus bij. In die zin is het een kerntaak. Wie vervolgens de taak van bedrijfsveiligheid en bedrijfsgezondheid uitvoert, heeft te maken met de vraag hoe je dat het beste kunt doen. Je kunt dat privatiseren. Dat neemt de verantwoordelijkheid van de overheid echter niet weg.

Minister **Dijkstal**: Het laatste is in ieder geval zo. Dat kan ik ook zeggen in antwoord op de specifieke vraag van de heer Rehwinkel hierover. Misschien is het toch een beetje spelen met woorden. Ik heb expres de beleidsmatige kant van de overheid genomen. Op een aantal maatschappelijke terreinen voert de overheid beleid; dat voert zij ook uit. In dat kader heeft vanaf de jaren zeventig een ontwikkeling plaatsgevonden waardoor de overheid geweldig uitdijde. Allerlei taken die in de maatschappij werden verricht, gingen naar de overheid toe. In de jaren tachtig zijn wij op die weg teruggegaan. Toen hebben wij gezegd: moeten wij ons niet de vraag stellen wat de overheid zelf moet doen en wat zij aan de samenleving kan overlaten. Het is in dat kader dat de kerntakendiscussie altijd gevoerd is. Ik wens het woord "kerntaak" daar dan ook maar voor te reserveren. Dat laat echter onverlet de zorg die de overheid als

Dijkstal

werkgever op basis van de Grondwet heeft voor haar personeel. En daar hoort dit bij. Ik denk dat wij dit wel met elkaar eens kunnen zijn.

Over de openingsbalans kan ik het volgende meedelen. De PM-voorzieningen die daar nu op staan, zijn nog steeds echt PM. Zij kunnen straks nul blijken te zijn, wanneer de pensioenvoorziening geen extra middelen vergt en de overgangskosten die verband houden met de netto/netto-garanties niet via de openingsbalans worden gefinancierd. Dat zijn een paar onzekerheden. De uitkomst van die twee posten zijn op dit moment onzeker. Het kan dus nul zijn, maar het kan ook een ander getal zijn.

De heer **Koekkoek** (CDA): Is het denkbaar dat die PM-post groter is dan het totaal dat er nu staat, namelijk 21,5 mln.?

Minister **Dijkstal**: Neen. Dat is mij indringend verzekerd.

Ik had toegezegd dat ik de Kamer zou informeren over de voorwaarden met betrekking tot het sociaal statuut. Voorwaarde daarvoor is echter dat het rond is en het is op dit moment nog niet rond. Op de 12de van deze maand vinden naar ik zeer hoop en eigenlijk ook wel een beetje verwacht de laatste onderhandelingen over dat punt plaats. Ik kan daar op dit moment dus niets over meedelen. Zodra het akkoord er is, zal ik de Kamer op de hoogte stellen. Het is natuurlijk wel van groot belang ± ik realiseer mij dat zeer goed ± omdat het ook iets te maken heeft met de vraag van de heer Kamp over de basis waarop het tot stand komt. Het heeft ook iets te maken met de vraag van de heer Rehwinkel over salarissen van allerlei mensen, inclusief de directieleden. Daar zal ik straks nog iets over zeggen. Op dit moment kan ik daar niets over meedelen.

Aan een instemmingsrecht dat wij ons zouden moeten voorbehouden en dat in de statuten nader zou moeten worden geregeld, heb ik niet zoveel behoefte. Wij zetten een zeer bewuste stap op weg naar die privatisering. Er zitten straks commissarissen ± maar dan als echte commissaris en niet als zetbaas van de overheid ± die het bedrijf verder runnen. Ik heb er verder niet zoveel behoefte aan om mij daar in die zin mee te bemoeien. Met het amendement dat de heer Koekkoek heeft

ingediend kan ik zeer goed leven. Ik zeg het expres met zoveel woorden, omdat ik niet zo dol ben op het overnemen van amendementen. Je moet de eer ook aan de Kamer gunnen. Wat mij betreft neemt de Kamer het amendement gewoon aan. Ik weet niet of de heer Kamp in dat kader zegt dat hij geen behoefte heeft aan beperkende maatregelen. Ik zie dat niet als zodanig, want er is in de schriftelijke voorbereiding op een vraag van de heer Koekkoek van onze kant gezegd dat wij dat zullen doen. Als wij het toch zullen doen, kunnen wij geen bezwaar maken tegen het amendement. Zo simpel is het.

De heer **Rehwinkel** (PvdA): Het is aardig van de minister dat hij de Kamer haar plezier gunt. Bestaat een zelfde bepaling, zo'n informatieplicht als de heer Koekkoek voorstelt, ook in geval van andere geprivatiseerde overheidsdelen? Ik vind dat relevante informatie voor de beoordeling van het amendement van de heer Koekkoek.

Minister **Dijkstal**: Bij mijn weten bestaat zo'n bepaling niet. Terwijl de heer Rehwinkel dat vraagt, herinner ik mij een lang debat over privatisering van het Algemeen burgerlijk pensioenfonds en de oprichting van de USZO. Daar hadden wij dat formeel niet geregeld, maar materieel hebben wij heel veel afspraken gemaakt over hoe de Kamer moet worden geïntegreerd. Ik weet niet precies hoe het van het een in het ander overloopt, maar in deze formele zin bestaat zo'n bepaling niet.

De heer **Rehwinkel** (PvdA): Vindt de minister niet dat wij hier zoveel mogelijk lijn in moeten hebben en dat, als het in andere gevallen niet zo zou zijn, dus als zo'n bepaling niet zou bestaan, wij er misschien juist vanuit dat oogpunt in dit geval vanaf zouden moeten zien?

Minister **Dijkstal**: Het leven is inderdaad een stuk gemakkelijker als wij daar allemaal vaste lijnen voor zouden hebben, want dan hoeven wij daar niet over na te denken. Ik vind het eerlijk gezegd een beetje theoretisch. Er is een materiele toezegging aan het CDA gedaan in de stukken. De heer Koekkoek zegt dat hij de regering wel vertrouwt, maar dat het, als het mag, maar

moet worden vastgelegd. Daar kan ik geen bezwaar tegen hebben. Als de heer Rehwinkel vraagt of dat een vaste lijn is van opeenvolgende kabinetten, ook bij toekomstige privatiseringen, is het antwoord "neen". Het is geen vaste lijn, maar een incident, maar wel een leuk incident.

De heer **Kamp** (VVD): Voorzitter! De beperkende bepaling waarop ik doelde, was de bepaling dat, indien meer dan 50% van de aandelen van het RCC verkocht wordt, de wet eerst veranderd moet worden. Aan een dergelijke bepaling in deze wet heb ik geen behoefte. Ik heb evenmin als de minister bezwaar tegen het voorstel van de heer Koekkoek.

Minister **Dijkstal**: Dat is duidelijk.

De hoofdpunten van de vraag van de heer Rehwinkel heb ik al beantwoord. Hij heeft vervolgens gevraagd of de salarissen van de directieleden gebruikelijk en gangbaar zijn. Hoe wordt gehandeld indien daarvan wordt afgeweken? Wij moeten wel de volgorde der gebeurtenissen goed in de gaten houden. Over de sociale kant vinden nog de laatste onderhandelingen plaats op het moment dat er een akkoord is. Je gaat dan het proces in van privatisering. Er is dan een bedrijf op de markt. Dat bedrijf wordt normaal gerund door een directeur. Er zijn aandeelhouders. Natuurlijk zullen de aandeelhouders, kijkend naar de markt, erop letten dat het niet te bont wordt naar welke kant dan ook. Ongebruikelijke en niet gangbare salarissen kunnen afwijken naar de ene kant of naar de andere kant. De aandeelhouders zullen daar zeker op letten. Dat is het enige wat ik over dit punt op dit moment kan zeggen.

Ik kom even terug op de woorden waarmee ik ben begonnen. De markt is niet alleen zeer concurrerend, maar ook zeer in beweging. Wij zijn bezig dit bedrijf te privatiseren. Wij weten dat daarachter wellicht nog een ander perspectief ligt. Er kan weer een fusie ontstaan met andere bedrijven. Zakelijk valt daarover niets meer te zeggen. De zaken zijn in ieder geval in beweging.

Voorzitter! Ik meen hiermee alle vragen te hebben beantwoord.

De **voorzitter**: De heer Kamp heeft geen behoefte aan een tweede

Dijkstal

termijn. Hebben de andere leden daaraan wel behoefte?

De heer **Koekkoek** (CDA): Voorzitter! Ik verzoek u om een korte schorsing teneinde in staat te zijn, binnen twee minuten een motie te formuleren.

De **voorzitter**: Ik wil niet vaderlijk tegen u doen, maar u had dat wellicht eerder kunnen doen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De heer **Koekkoek** (CDA): Voorzitter! Ik ben de minister zeer erkentelijk voor zijn antwoorden. Dat geldt niet voor één punt. Dat betreft het instemmingsrecht dat ik hem zou willen gunnen ter zake van de hoogte van de salarissen van de directieleden van de NV RBB. Vandaar dat ik de eer heb de volgende motie voor te stellen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

van oordeel, dat de hoogte van de salarissen van de directieleden van de NV RBB aan de instemming van de minister van Binnenlandse Zaken onderworpen dient te zijn;

verzoekt de regering in de statuten van de NV RBB ter zake een bepaling op te nemen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Koekkoek. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 9 (24345).

De heer **Rehwinkel** (PvdA): Voorzitter! Ik weet niet welk voorstel u over de stemming zult doen. Ik zou het plezierig vinden om het resultaat van de onderhandelingen over het sociaal statuut te kennen op het moment dat wij gaan stemmen. Ik weet niet of dat mogelijk is en of het strookt met het voorstel dat u ons gaat doen. Kan het zo geleid worden

dat wij door de minister geënforceerd zijn als wij gaan stemmen?

De **voorzitter**: Ik was van plan om voor te stellen dat wij gewoon aanstaande dinsdag stemmen, maar misschien kan de minister, nu hij dit voorstel kent, reageren op uw opmerking.

Minister **Dijkstal**: Voorzitter! Ik heb gemeld dat het gesprek voortgang vindt op 12 februari. Ik ben natuurlijk nu niet zeker over de uitkomst daarvan, dus ik kan daaraan nu ook geen enkele consequentie verbinden. Als men eruit komt, zal ik de Kamer daar natuurlijk over informeren. Ik acht het wel van groot belang dat wij voortgang kunnen boeken. Het dunkt mij dat het mogelijk moet zijn om het wetsvoorstel volgende week af te handelen, maar ja, daarmee begeef ik mij op een terrein waar ik niet over ga, namelijk het tempo waarin de Kamer haar eigen besluiten neemt.

De **voorzitter**: Ik stel voor, dat wij aanstaande dinsdag stemmen. Indien onverhoopt blijkt dat de fracties daartegen bezwaren hebben vanwege onvoorziene ontwikkelingen, kan de stemming altijd nog enige dagen worden uitgesteld. Het uitgangspunt is echter dat er aanstaande dinsdag gestemd wordt.

Daartoe wordt besloten.

Minister **Dijkstal**: Voorzitter! Er wordt mij een papier uitgereikt, waarvan ik aanneem dat het de motie is. Ik heb er wel enige problemen mee, vooral in formele zin. Materieel is er geen probleem. Ik begrijp heel goed waarom de Kamer hierop wijst. Er vindt een overgang plaats van een overheidssituatie naar een geprivatiseerde situatie. In die overgangperiode en bij de nieuwe start moet het niet al te bont worden; dat begrijp ik heel goed. Ik heb er ook geen enkel probleem mee om de directie en de commissarissen melding te maken van het gevoelen dat in de Kamer leeft en dat trouwens ook bij mij leeft.

Men moet zich echter goed realiseren wat de heer Koekkoek nu eigenlijk bij motie van mij vraagt. De overheid privatiseert de RBB en doet er dus afstand van. Zij is dan alleen nog aandeelhouder, wat haar het

recht geeft om commissarissen te benoemen. Die commissarissen horen volgens mij vooral het geprivatiseerde bedrijf goed te runnen. Daar horen een hele hoop verantwoordelijkheden en bevoegdheden bij, wat niet zonder risico is; dat is nu juist het kenmerk van een geprivatiseerde onderneming. Als wij ervoor hadden willen kiezen om overal greep op te houden, hadden wij niet voor privatisering moeten kiezen. Er is een aantal overwegingen om de RBB wel op de markt te laten opereren en ik denk dat het dus in formele zin een stapje te ver gaat om in statuten te regelen voor eens en voor eeuwig... of is het maar voor even? En zo ja, hoe lang is "even" dan? Ik denk dat het niet past in de systematiek die wij kiezen.

Samengevat, ontraad ik de motie dus vooral op formele gronden, maar ben ik wel bereid de materiele boodschap van de Kamer nadrukkelijk ter kennis van de directie en de commissarissen te brengen.

De heer **Koekkoek** (CDA): Voorzitter! Het betreft hier een NV waarvan de aandelen voor 100% in handen van de Staat zijn. Dat is de situatie die nu gaat intreden, en daarom is het voorstel in de motie zo gek nog niet. Mocht er een verdergaande privatisering optreden, waarbij de Staat niet meer 100% van de aandelen en ook niet meer een meerderheidsbelang in de NV heeft, dan zou dat een reden kunnen zijn om de statuten te wijzigen, want dat is natuurlijk altijd mogelijk volgens de procedure die hiervoor geldt.

Minister **Dijkstal**: Ik zou bijna andersom redeneren. Als de overheid nog maar een minderheidsbelang heeft, dan moet er van alles in de statuten worden vastgelegd. Je moet een beetje oppassen met zulke redeneringen. Ik vind het voorstel oneigenlijk; ik vind het niet passen bij privatisering. Verder heb ik geen nieuwe argumenten.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Zoals al gezegd zal, ijs en weder dienende, aanstaande dinsdag gestemd worden over de motie, de amendementen en het wetsvoorstel.

De vergadering wordt van 19.10 uur tot 20.40 uur geschorst.

Voorzitter: Deetman

Aan de orde is de behandeling van:
- **de brief van de minister van Buitenlandse Zaken over de toetreding Russische Federatie tot de Raad van Europa (24598).**

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Blaauw** (VVD): Voorzitter! Allereerst zeg ik de minister dank voor zijn brief, waarin zeer veel is vermeld. Er blijkt uit welke gedachtingang er binnen Buitenlandse Zaken is geweest over het probleem van de toetreding van Rusland tot de Raad van Europa. Het is kort dag, in verband met de internationale besluitvorming. Vandaar, dat ik dit debat op zo'n korte termijn heb aangevraagd. Ik ben zeer verheugd dat de minister hier aanwezig kan zijn, zodat wij met hem over het onderwerp kunnen praten.

Voorzitter! Toetreding tot de Raad van Europa is onderworpen aan voorwaarden en maatstaven. Een van de belangrijkste voorwaarden is, zoals door de minister in zijn brief is aangegeven, het voldoen aan de artikelen 3 en 4 van het Statuut van de Raad van Europa. Daarnaast is uitermate van belang de Europese conventie voor de rechten van de mens. Bij de VVD-fractie leeft altijd de gedachte, dat je die kunt ondertekenen zonder dat je daarvoor eerst moet toetreden. Ik heb ook begrepen dat andere landen die nog bepaald geen lid zijn van de Raad van Europa de Europese conventie hebben getekend.

In de Assemblée van de Raad van Europa zijn twee heel belangrijke rapporten voorgelegd. Allereerst is er het rapport-Müllerhlemann, dat in feite een hele lijst van zaken geeft die nog gedaan moeten worden door Rusland. Ik noem er slechts een aantal, want anders zou te veel tijd nodig zijn. Het rapport zelve is dik genoeg.

Ik noem punt 7iv. Er klopt nog niets van het strafrecht, niets van het burgerlijk recht, niets van het procesrecht en niets van het gevangeniswezen. Kijk ik naar 7v, dan moet de systematiek rond de procureur-generaal en de wijze waarop wordt geopereerd verbeterd. Volgens 7vi moet het hele juridische systeem nog up-to-date

worden gebracht. Kijk ik naar 10i tot xx, dan staat er een hele scala van zaken in die over een jaar tot drie jaar geregeld moeten zijn.

Waarom, zo vraag ik mij af, en met mij vraagt de hele VVD-fractie zich dat af, wordt dat pas achteraf gedaan? Is het nodig dat je eerst lid bent van de Raad van Europa voordat je dat soort dingen doet? Zijn er niet eerst een democratiseringsproces en een systeem om de samenleving in te richten? Is dat niet het belangrijkste? Ga je niet voldoen aan voorwaarden voordat je lid wordt van de Raad van Europa? Kijk ik in de bijlagen, dan is er wetgeving geweest, die gedeeltelijk is geaccepteerd in de doema, maar daarna weer afgewezen door de federatie, nog in tweede lezing. Ga zo maar door! In feite is er nog erg veel niet gedaan in Rusland.

Als het niet lukt om te voldoen aan de voorwaarden die worden gesteld, in hoeverre is men dan bereid om sancties uit te voeren? Ik kijk dan naar de geschiedenis van problemen met landen in de Raad van Europa, en in andere gremia. Ik denk aan de martelgang met Griekenland en Turkije. Wanneer een land eenmaal lid is van de Raad van Europa, is het heel moeilijk om het daarna nader aan het kleeft te komen, omdat er dusdanig grote meerderheden nodig zijn en dusdanig grote groeperingen om een klacht in te dienen, dat het heel erg twijfelachtig is of sancties ooit van kracht worden. Daarbij zal het verschil uitmaken of een land als Andorra zich er niet aan houdt of Rusland.

Het rapport-Bindig van de juridische commissie is een update van de situatie op 8 en 10 januari 1996; dus nadat Madrid op 15 december 1995 besloten had om positief te kijken naar de toelating van Rusland tot de Raad van Europa. Het rapport-Bindig zegt recht voor zijn raap dat Rusland geen land is met een "rule of law": het is geen rechtsstaat. Ook de rest van het rapport is zeker niet hoopvol.

De heer **Van den Bos** (D66): De heer Blaauw citeert uit deze belangwekkende rapporten, maar hij zegt er niet bij dat de rapporteurs uiteindelijk tot de conclusie kwamen dat Rusland wel zou moeten toetreden.

De heer **Blaauw** (VVD): De rapporteurs komen tot de conclusie, en met

hen de commissies, dat gelet op de voorwaarden en de andere regels Rusland geen lid moet worden. Er ligt dus een politiek besluit om Rusland wel of geen lid te laten worden van de Raad van Europa. Vanuit diverse regeringen is voldoende druk uitgeoefend. Wat mij betreft, is de lijst van negatieve punten onvoldoende om een politieke sprong te maken. Wij hebben wat dat betreft er geen vertrouwen in. En, voorzitter, daar ben ik niet de enige in.

De voorzitter van de Russische delegatie Lukin zei tijdens de persconferentie, nadat het onderwerp in de Assemblée gepasseerd was, dat het wat hem betreft duidelijk was dat Rusland niet aan alle voorwaarden kan voldoen als het eenmaal lid is van de Raad van Europa. En Lukin is niet de eerste de beste en niet een der hardliners op de linker- of rechterleugel. Hij is een vertegenwoordiger van een gematigde groepering in het midden.

De heer **Woltjer** (PvdA): De Raadgevende vergadering van de Raad van Europa heeft met een meerderheid van 164 tegen 35 stemmen voor het lidmaatschap gestemd en voorwaarden daaraan verbonden. Waarom citeert de heer Blaauw dat resultaat en die conclusies niet en noemt hij alleen individuen die mogelijkwijze persoonlijke uitspraken, buiten de zaal, gedaan hebben? Waarom noemt hij die als voorbeelden om aan te tonen dat hij niet alleen staat? Is hij het met mij eens dat vijf van de zeven stemgerechtigde Nederlanders tegen hebben gestemd op een totaal aantal van 35 tegenstemmers? Brengt hem dat niet op de gedachte dat er misschien bij die overwegingen andere elementen een belangrijke rol kunnen spelen?

De heer **Blaauw** (VVD): Ik oordeel hoe wij als Nederlanders optreden in een internationaal gremium naar de maatstaven die wij onszelf opleggen. Die maatstaven zijn op dit moment de voorwaarden en de maatstaven van de Raad van Europa. Anderen mogen tot andere conclusies zijn gekomen door andere redenen, maar in de gewone benadering vindt de VVD-fractie dat er helemaal geen redenen zijn om Rusland nu op dit moment lid van de Raad van Europa te laten worden.